
HYVÖSEN LASTENKODIN HYVÄÄ KOHTELUA KOSKEVA SUUNNITELMA

24. LOKAKUUTA 2025

1. Sisällys

1.	Johdanto hyvää kohtelua koskevaan suunnitelmaan	2
2.	Hyvä kohtelu ja lapsen oikeudet Hyvösen lastenkodissa	3
2.1.	Lapsen oikeudet sijaishuollossa ja itsemääräämisoikeuden toteutumisen tukeminen	3
2.2.	Hyvösen lastenkodin kasvatukselliset toimintaohjeet hoitohenkilöstölle	5
2.3.	Hyvösen lastenkodin säännöt lapsille	5
3.	Hyvä hoito, kasvatus ja valvonta Hyvösen lastenkodissa	6
3.1.	Lasten osallisuuden toteutumisen varmistaminen Hyvösen lastenkodissa	8
3.2.	Omaohjaajuus Hyvösen lastenkodissa	8
3.3.	Kiusaamisen ennaltaehkäisy tai siihen puuttuminen Hyvösen lastenkodissa	9
4.	Mitä ovat rajoitustoimenpiteet ja miten niitä käytetään?	9
4.1.	Lastensuojelulain mukaiset rajoitustoimenpiteet	11
4.2.	Yleiset toimintatavat rajoitustoimenpiteiden aikana ja jälkeen	15
4.3.	Lapsen muutoksenhaku- ja valitusmahdollisuus rajoituspäätöksistä sekä muut oikeusturvakeinot	16
4.4.	Rajoitustoimenpiteiden ennaltaehkäisy Hyvösen lastenkodissa	18
5.	Lasten ja hoitohenkilökunnan turvallisuus Hyvösen lastenkodissa	18
6.	LASTEN TURVALLISUUSOHJE	20

1. Johdanto hyvää kohtelua koskevaan suunnitelmaan

Jokainen Hyvösen lastenkotiin muuttava lapsi on ainutlaatuinen, jolle kuuluu kunnioittava ja asianmukainen hoito. Tämä tarkoittaa lasten kokonaisvaltaista huomioimista yksilöinä. Hyvösen lastenkodin toiminta on lainmukaista, turvallista sekä laadultaan sellaista, että lasten tarpeisiin voidaan vastata ja sijaishuollolle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Lapsen oikeudet muodostavat keskeisen pohjan laadukkaalle sijaishuollolle. Hyvösen lastenkodin lapset ovat olleet mukana laatimassa tätä hyvää kohtelua koskevaa suunnitelmaa.

Olemme laatineet tämän hyvää kohtelua koskevan suunnitelman osana Hyvösen lastenkodin omavalvontasuunnitelmaa, jolla varmistetaan, että jokainen lapsi saa tarvitsemaansa hoitoa ja kasvatusta sekä apua huostaanoton ja kodin ulkopuolelle sijoittamisen perusteena olleisiin asioihin. Suunnitelmalla turvataan lasten oikeuksien toteutuminen sijoituksen aikana. Lapsen oikeuksien turvaamisella tarkoitetaan, että lapsia kohdellaan asianmukaisesti sekä kunnioittavasti. Jokaisen lapsen tuen tarpeisiin vastataan yksilöllisesti turvallisessa ympäristössä. Jokaisella lapsella on oikeus hyvään hoitoon ja kohteluun.

Hyvää kohtelua koskevan suunnitelman avulla vahvistetaan lasten ja aikuisten välistä yhteisymmärrystä Hyvösen yhteisistä toimintatavoista ja säännöistä. Yhteisen ymmärryksen kautta Hyvösen arjesta muodostuu ennakoivaa ja turvallista. Tämän kautta vähennetään rajoitustoimenpiteiden käyttöä. Lapset kokivat, että säännöt ohjaavat mitä saa ja ei saa tehdä, jonka myötä arjesta tulee tasapuolista.

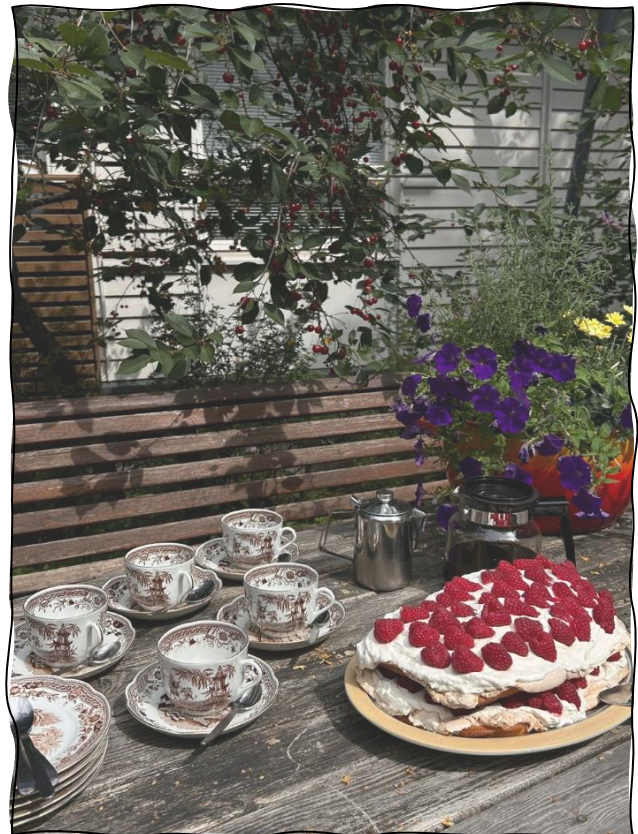
2. Hyvä kohtelu ja lapsen oikeudet Hyvösen lastenkodissa

Hyvösen lastenkodissa hyvä kohtelu ei ole pelkkä paperinen suunnitelma. Hyvä kohtelu tapahtuu arjen kohtaamisissa, yhteisissä hetkissä ja luottamuksessa lapsen sekä aikuisen välillä. Hyvää kohtelua on huolenpito, turvallinen arki, osallisuus ja mahdollisuus vaikuttamiseen. Hyvösen lastenkodissa halutaan luoda avoin ilmapiiri, jossa lapset voivat turvallisesti kysyä mieltään askarruttavista asioista mukaan lukien tässä suunnitelmassa käsiteltävät aiheet.

Lapsella on oikeus:

- lapsilähtöisyyteen
- tavata läheisiään sekä sosiaalityöntekijää
- saada tietoa tilanteestaan ja miksi on sijoitettuna
- käyttövaroihin
- saada tarvittavia palveluita
- koulunkäyntiin

Lapsen mukaan hyvää kohtelua on tulla kuulluksi ja että saa kertoa omia mielipiteitään. Lapset kokivat tärkeäksi, että heidän asioitaan viedään eteenpäin.

2.1. Lapsen oikeudet sijaishuollossa ja itsemääräämisoikeuden toteutumisen tukeminen

Hyvönessä lapsilähtöisyys on yksilöllistä kohtelua ja hoitoa lapsen tarpeiden mukaisesti sujuvassa arjessa.

Lapsella on oikeus pitää yhteyttä läheisiinsä. Mikäli tätä oikeutta rajoitetaan, lapselle kerrotaan perustelut sekä annetaan tarvittaessa valituskelpoinen päätös. Lapsella on

oikeus saada tietoa sekä tukea, mikäli hän haluaa valittaa päätöksestä. Hyvösen aikuiset auttavat tässä.

Lisäksi lapsella on oikeus kertoa mielipiteensä itseään koskevista kirjauksista sekä tutustua sijaishuollon aikaisiin asiakirjoihin. Työntekijät auttavat lasta tässä ja tutustuminen kirjauksiin voidaan tehdä yhdessä työntekijän kanssa.

Lapsella on oikeus tavata sosiaalityöntekijää kahden kesken ja saada tietoa sijoituksesta. Vastuusosiaalityöntekijän täytyy huolehtia, että lapsi saa sijaishuollossa tietoa omasta tilanteestaan.

Lapsi saa käyttövaroja, joista tehdään lapsen omia mieluisia hankintoja. Lapsia tuetaan harrastamaan.

Hyvösessä autetaan lasta saamaan hänelle tarvittavia palveluita niin terveydenhuollosta kuin koulusta sekä muissa lapsen arkeen kuuluvissa asioissa.

Lasten kanssa keskustellaan oikeuksien lisäksi vastuista. Lapsia ohjataan ymmärtämään omien valintojen merkityksiä sekä mahdollisia seurauksia.

Sosiaalihuollossa alaikäisen asiakkaan toivomukset ja mielipide pitää selvittää ja ottaa huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla.

Lasten mukaan itsemääräämisoikeuteen kuuluu vapaus valita ruokavalio sekä mitä syö aamupalaksi. Lapset kokivat tärkeäksi saada päättää mitä tekevät vapaa-ajalla.

Lapsi kertoi oikeuksiksi:

- oikeus omaan ääneen
- kuulluksi tulemiseen
- vapaus mielipiteen ilmaisuun

2.2. Hyvösen lastenkodin kasvatukselliset toimintaohjeet hoitohenkilöstölle

Hyvösen lastenkodin henkilöstöä ohjaa Hyvösen arvot, jotka ovat kunnioitus, tasapuolisuus, luotettavuus sekä ammatillisuus.

Kunnioitus on asiakaslähtöistä lapsen ja perheen kohtaavaa työskentelyä ja yhteisiä ennalta sovittuja tavoitteita kohti työskentelemistä.

Tasapuolisuus on lasten ja henkilöstön kunnioittavaa ja tasa-arvoista kohtelua.

Lapsilla on oikeus luottamukselliseen suhteeseen turvallisen aikuisen kanssa. Lapsen ja perheen asioita ei kerrota ulkopuolisille ja lapsen yksityisyys huomioidaan kaikessa työskentelyssä.

Hyvösen lastenkodin toimintaa toteutetaan lastensuojelun terapeuttisen laitospäivätoiminnan periaatteita noudattaen. Henkilöstö käyttää arjessa monipuolisesti eri menetelmiä sekä koulututtautuu vastaamaan lapsen tarpeisiin.

2.3. Hyvösen lastenkodin säännöt lapsille

HYVÖSEN SÄÄNNÖT

- Kohtelemme toisiamme kunnioittavasti. Me emme kiusaa. Väkivalta ja uhkailu on ehdottomasti kielletty.
- Käytämme asiallista kieltä ja muistamme hyvän käytöksen.
- Huolehdimme yhteisistä tavaroista ja ympäristöstä.
- Yhteiset ruokailuajat ovat itseämme ja toisiamme varten. Silloin emme käytä puhelimia ym. laitteita.

- Emme kuvaa toisiamme ilman lupaa emmekä julkaise somessa toisia ihmisiä loukkaavaa materiaalia.
- Menoista sovitaan aikuisten kanssa.
- Aikuiset ovat lapsia varten. Aikuisilla on vastuu huolehtia lasten hyvinvoinnista ja turvallisuudesta.
- Sovituista asioista pidetään kiinni.
- Hyvönen on päihteetön ja savuton laitos. Myöskään energiajuomia ei pidetä osastolla näkyvillä.
- Lasten läheiset ja ystävät ovat tervetulleita sovitusti vierailemaan, jos osaston tilanne on rauhallinen.
- Oma huone on lasta varten. Muiden lasten ja aikuisten tulee kunnioittaa tätä.
- Toimisto on aikuisten työtila. Muista varmistaa, että aikuinen on valmis ottamaan sinut vastaan.

Näiden sääntöjen lisäksi jokaisella osastolla on omat käytäntönsä koskien oman osaston lapsia. Perusteena erillisille käytännöille ovat osastojen lapsiryhmät tarpeineen. Ikä ja kehitystaso huomioidaan yksilöllisesti ja säännöt käydään läpi kunkin lapsen kanssa yhdessä. Nämä käytännöt ovat nähtävillä jokaisella osastolla.

3. Hyvä hoito, kasvatus ja valvonta Hyvösen lastenkodissa

Hyvösen lastenkodin hoidon tarkoituksena on tarjota lapselle tasapainoinen ja hyvä arki, joka on lapsen kasvun ja kehityksen perusedellytys. Hoito on suunnitelmallista ja ennakoitavaa. Hoitoa ohjaa sosiaalityöntekijän laatima asiakassuunnitelma, jonka pohjalta jokaiselle lapselle tehdään oma hoito- ja kasvatussuunnitelma. Hoito- ja kasvatussuunnitelmaan asetettuja tavoitteita arvioidaan säännöllisesti kuukausikoosteissa. Lapsen arkea seurataan päivittäiskirjausten avulla Apotista. Kaikilla lapsilla on oikeus

osallistua itseään koskevaan kirjaamiseen. Hoitohenkilökunta tukee lapsen osallisuutta kaikkeen häntä koskevaan kirjaamiseen ja tavoitteiden arvioimiseen. Kirjaamisessa on tärkeää saada lapsen ääni kuuluviin. Ennakoivaan arkeen kuuluu viikko-ohjelmien laatiminen.

Osaston koko henkilöstö osallistuu lapsen hoitoon, mutta kaikille lapsille on osoitettu kaksi omaohjaajaa. Johtava ohjaaja pitää huolen siitä, että lasten hoito ja kasvatusta on jokaisen lapsen kohdalla tarkoituksenmukaista ja lapsen yksilöllisiä tarpeita vastaavaa. Johtava ohjaaja vastaa siitä, että osastolla on hyvinvoiva henkilökunta, joka pystyy vastaamaan lasten tarpeisiin. Lastenkodin johtaja vastaa lastenkodin toiminnan kokonaisuudesta.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä valvoo, että lapsen etu toteutuu sijoituksen aikana ja puuttuu tarvittaessa epäkohtiin. Ohjaajat sekä johtava ohjaaja kertovat lapselle, miten toimia tilanteessa, jossa lapsi kokee kohdanneensa epäoikeudenmukaista tai epäasiallista kohtelua. Lapselle ei koskaan synny minkäänlaisia negatiivisia seuraamuksia, jos hän nostaa epäkohdan esille, vaan ne nähdään keinona varmistaa lapsen oikeuksien toteutuminen ja osana yhteistä lastenkodin kehittämistyötä. Hyvösen lastenkodin henkilökuntaa toivoo, että lapset kertovat mahdollisista epäkohdista rohkeasti, jotta epäkohta voidaan korjata kuntoon. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi Hyvösen lastenkodissa ja kaikissa mahdollisissa tilanteissa hoitohenkilökunta tukee ja auttaa lapsen äänen kuuluville saamista oikealle taholle kohdistettuna.

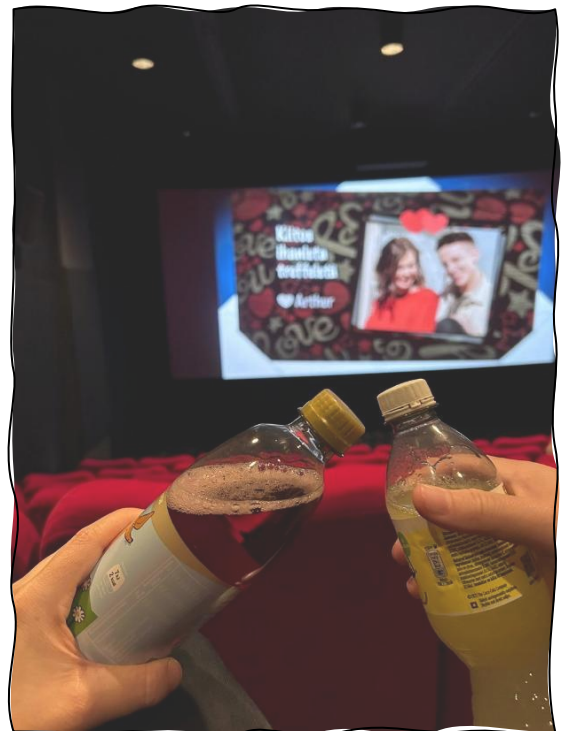
Jos lapsi havaitsee virheen, haasteen tai puutteen, asiasta keskustellaan ohjaajan kanssa. Omaan osastoon kohdistuvat epäkohdat käsitellään johtavan ohjaajan kanssa. Lapseen itseensä kohdistuvat omaohjaajan kautta. Mikäli epäkohta kohdistuisi johtavaan ohjaajaan, voidaan ne viedä lastenkodin johtajan tietoon.

3.1. Lasten osallisuuden toteutumisen varmistaminen Hyvösen lastenkodissa

Lapsen osallisuutta ja oman elämänsä asiantuntijuutta tuetaan kaikilla arjen osa-alueilla. Arjessa vietetyn ajan lisäksi lapsen kanssa laaditaan ja arvioidaan yhteisiä tavoitteita. Lasta kannustetaan osallistumaan oman hoidon suunnitteluun ja lapselle tarjotaan mahdollisuus osallistua häntä koskeviin neuvotteluihin ja päätöksentekoon sekä kirjaamiseen.

Osastolla lasten osallisuutta toteutetaan lasten kokouksilla, yhteisellä toiminnalla ja tarjoamalla mahdollisuuksia vaikuttaa arjen pieniin ja isompiin päätöksiin.

Aikuisten vastuulla on luoda osastolle ilmapiiri, jossa lapsi uskaltaa tuoda esiin ajatuksiaan sekä toiveitaan.

3.2. Omaohjaajuus Hyvösen lastenkodissa

Lapsella on kaksi omaohjaajaa. Lapsen ja omaohjaajien välille pyritään luomaan luottamuksellinen suhde. Lapsella on oikeus viettää omaohjaajan kanssa kahden kesken aikaa. Omaohjaajat edistävät lapsen asioita yhdessä lapsen verkoston kanssa.

Lapset kertovat omaohjaajasuhteen olevan erilainen kuin muihin ohjaajiin, vaikka kaikki ohjaajat ovat kivoja. Omaohjaajien kanssa vietetään enemmän aikaa kahden kesken ja tehdään asioita yhdessä. Lasten mukaan omaohjaajat ovat parhaiten perillä asioista.

3.3. Kiusaamisen ennaltaehkäisy tai siihen puuttuminen Hyvösen lastenkodissa

Hyvösen lastenkodissa ei hyväksytä kiusaamista missään muodossa. Lasten väliset ristiriitatilanteet puretaan mahdollisimman nopeasti ja turvallisesti henkilökunnan toimesta. Tavoitteena on ylläpitää avointa vuoropuhelua lasten ja aikuisten välillä, jolloin pienistäkin epäkohdista voidaan keskustella ja niihin voidaan puuttua nopeasti. Kaikki tilanteet käydään läpi asianosaisten lasten kanssa ja tilanteista sekä niiden käsittelemisestä tiedotetaan lapsen huoltajia ja vastuusosiaalityöntekijää. Lasten mukaan tärkeintä on kertoa aikuiselle, ja että asiat selvitetään kaikkien osapuolten kanssa. Yhteinen toiminta ja toisiin lapsiin tutustuminen vahvistaa yhteisöllisyyttä, mikä pienentää kiusaamisen riskiä.

Vakavissa lasten välisissä konflikteissa yhteyttä otetaan myös poliisiin ja lapsia tuetaan mahdollisten rikosilmoitusten tekemisessä. Mikäli lasten väliset vaaratilanteet johtuvat henkilökunnan toteuttaman valvonnan puutteesta, asiasta tehdään ilmoitus SPro-järjestelmään.

4. Mitä ovat rajoitustoimenpiteet ja miten niitä käytetään?

Lastensuojelulain mukaiset rajoittamistoimenpiteet eroavat Hyvösen lastenkodin kasvatuksellisista säännöistä. Kasvatuksellisten sääntöjen tarkoituksena on turvata lapsen hyvää kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Lisäksi kasvatuksellisilla säännöillä turvataan lastenkodin yleinen järjestys ja viihtyvyys, niin että kaikilla lapsilla on hyvä olla. Kasvatukselliset säännöt ovat tavanomaista jokapäiväistä lapsen kehitystä tukevaa kasvatusta eikä niistä tehdä erillisiä päätöksiä. Kasvatukselliset säännöt koskevat kaikkia Hyvösen lastenkodissa asuvia lapsia kuitenkin yksilöllisyys huomioiden. Kasvatukselliset säännöt käsittelevät esimerkiksi ikätasoisista päivärytmiä, koulunkäyntiä, kotitöihin osallistumista sekä kunnioittavaa käytöstä itseään ja muita kohtaan.

Lastensuojelulain mukaiset rajoittamistoimenpiteet ovat yksilöllisiä ja ne pitää suhteuttaa lapsen tilanteeseen. Rajoitustoimenpiteistä tehdään aina oma erillinen päätöksensä. Turvaudumme tarvittaessa lastensuojelun rajoitustoimenpiteisiin, jos lastenkodin kasvatukselliset säännöt eivät riitä turvaamaan lapsen kasvua, terveyttä ja kehitystä tai lapsen oma tai jonkun muun henkilön ruumiillinen koskemattomuus tai arvokas omaisuus on vaarassa.

Rajoitustoimenpiteiden keskeisenä tarkoituksena on varmistaa huostaanoton tarkoituksen toteuttaminen taikka lapsen oman tai toisen henkilön terveyden ja turvallisuuden suojaaminen vain siinä määrin, kuin tilanne välttämättä vaatii. Rajoitustoimenpiteellä puututaan lapsen itsemääräämisoikeuteen, eli oikeuteen määrätä omasta elämästään ja oikeutta päättää itseään koskevista asioista. Esimerkiksi liikkumisvapauden rajoittaminen on rajoitustoimenpide, jolla lapselle asetetaan määräajaksi kielto poistua lastenkodin alueelta tai lastenkodista. Käytettävissä olevista rajoittamistoimenpiteistä on valittava lapsen itsemääräämisoikeutta ja perusoikeuksia vähiten rajoittava toimenpide. Rajoitustoimenpiteitä ei saa käyttää muuhun kuin kussakin rajoitussäännöksessä ilmenevään ja siinä hyväksyttyyn tarkoitukseen.

Hyvösen lastenkodissa käytetään lastensuojelulain mukaisia rajoitustoimenpiteitä vain siinä määrin kuin kiireellisen sijoituksen tai huostaanoton tarkoituksen toteuttaminen, lapsen oma tai toisen henkilön terveys tai turvallisuus välttämättä vaatii.

Rajoitustoimenpiteitä voi toteuttaa lastenkodin johtaja ja lastenkodin hoitohenkilöstö. Rajoitustoimenpidepäätöksen voi tehdä lastenkodin johtaja tai hoitohenkilökuntaan kuuluva työntekijä. Yhteydenpidon rajoittamisesta voi päättää vain lastenkodin johtaja.

Aikuiset kertovat lapsille lisää rajoitustoimenpiteistä ja niiden soveltamisesta heidän halutessaan.

Rajoitustoimenpiteitä ovat:

- aineiden ja esineiden haltuunotto
- henkilöntarkastus ja henkilönkatsastus
- luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen
- omaisuuden ja lähetysten tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen
- kiinnipitäminen
- liikkumisvapauden rajoittaminen

- yhteydenpidon rajoittaminen
- eristäminen
- erityinen huolenpito

Rajoituksia ei käytetä rangaistuksena. Se on kiellettyä. Rajoitustoimenpide on aina yksilöllinen eikä se voi olla automaattinen seuraamus.

4.1. Lastensuojelulain mukaiset rajoitustoimenpiteet

Rajoituksia voidaan käyttää, mikäli seuraavat edellytykset täyttyvät:

- rajoitus on lapsen edun mukainen sekä oikeassa suhteessa lapsen ikään ja kehitystasoon nähden
- rajoitus on lapsen hoidon ja huolenpidon tai sijaishuoltoon johtaneen päätöksen tarkoituksen toteuttamisen kannalta perusteltu ja tarkoitukseen sopiva
- rajoituksen käyttäminen on välttämätöntä lapsen oman taikka muiden henkilöiden terveyden vakavan vaarantumisen vuoksi, ruumiillisen koskemattomuuden turvaamiseksi taikka merkittävän omaisuusvahingon ehkäisemiseksi
- rajoitus on oikeassa suhteessa suojeltavaan etuun nähden
- lapsen mielipide rajoituksesta on selvitetty, ellei se ole ilmeisen mahdotonta
- lievemmat keinot eivät ole tilanteeseen soveltuvia.

Rajoitus on toteutettava turvallisesti lapsen ihmisarvoa kunnioittaen, hänen yksilöllinen tilanteensa, ikänsä, sukupuolensa ja kulttuuri- ja uskonnollinen taustansa huomioiden.

Rajoituksen aikana on huolehdittava lapsen yksilöllisistä tarpeista ja perustarpeista.

Rajoitus ei saa sisältää alistamista, kurittamista eikä muulla tavoin loukkaavaa kohtelua.

Rajoituksen käyttö on lopetettava heti, kun rajoittaminen ei enää ole välttämätöntä.

Rajoitusta ei saa käyttää rangaistuksena eikä sen käytöllä saa aiheuttaa lapselle vahinkoa tai haittaa.

Yhteydenpidon rajoitus:

Yhteydenpidon rajoituksella saadaan rajoittaa:

- Lapsen oikeutta tavata vanhempiaan tai muita läheisiään
- Lapsen oikeutta pitää yhteyttä läheisiinsä puhelimitse tai muita yhteydenpitolaitteita tai -välineitä käyttäen
- Lukea ja pidättää lapsen lähettämä tai hänelle osoitettu yksittäinen kirje tai siihen rinnastettava muu luottamuksellinen viesti tai tarkastaa ja pidättää muu lähetys
- Ottaa rajoituksen ajaksi sijaishuoltopaikan haltuun lapsen hallussa olevat yhteydenpitoon käytettävät laitteet ja välineet tai rajoittaa niiden käyttöä.

Aineiden ja esineiden haltuunotto:

Jos lapsella on hallussaan päihtymistarkoituksessa käytettävää ainetta tai tällaisen aineen käyttöön erityisesti soveltuvia välineitä, ne on otettava laitoksen haltuun. Samoin on otettava laitoksen haltuun lapsella olevat aineet ja esineet, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen. Laitoksen haltuun saadaan ottaa aineet ja esineet, jotka ominaisuuksiensa puolesta soveltuvat vaarantamaan lapsen omaa tai toisen henkilön henkeä, terveyttä tai turvallisuutta tai vahingoittamaan omaisuutta, jos on todennäköistä, että lapsi käyttää aineita tai esineitä tässä momentissa tarkoitetulla tavalla.

Jos lapsella on hallussaan tuotteita, joita alle 18-vuotias ei tupakkalain mukaan saa pitää hallussaan, voidaan ne ottaa laitoksen haltuun.

Haltuun otettu omaisuus on viimeistään sijaishuollon päättyessä laitoksessa palautettava lapselle, jollei omaisuuden palauttamisesta tai hävittämisestä muussa laissa toisin säädetä.

Henkilöntarkastus:

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on vaatteissaan tai muutoin yllään päihtymystarkoitukseen käytettävää aineita tai esineitä, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen, hänelle saadaan asian tutkimiseksi tehdä henkilöntarkastus.

Henkilöntarkastuksen muotoja ovat esimerkiksi vaatteiden tutkiminen sekä taskujen tarkastaminen ja tyhjentäminen. Tarkastuksen piiriin kuuluu myös esimerkiksi lompakon, matka- tai käsilaukun ja kantovälineen tarkastaminen.

Henkilönkatsastus:

Henkilönkatsastus tarkoittaa puhalluskokeen suorittamista (alkometri) tai veri-, hius-, virtsa- tai sylkinäytteen ottamista (esimerkiksi huumausaineseulat). Hyvösen lastenkodissa henkilökatsastus tarkoittaa puhalluskokeen suorittamista tai huumausaineseuloja.

Omaisuuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen:

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on hallussaan päihtymistarkoituksessa käytettävää ainetta tai tällaisen aineen käyttöön erityisesti soveltuvia välineitä tai esineitä, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen taikka lapsen olinpaikka on sijaishuollon tarkoituksen toteuttamiseksi kiireellisesti selvitettävä, saadaan hänen käytössään olevat tilat tai hallussaan oleva omaisuus tarkastaa.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapselle osoitettu kirje tai siihen rinnastettava muu luottamuksellinen viesti taikka muu lähetys sisältää edellä mainittuja aineita tai esineitä, saadaan lähetyksen sisältö tarkastaa kirjettä tai muuta luottamuksellista viestiä lukematta.

Kiinnipitäminen:

Ohjaaja voi lapsen rauhoittamiseksi pitää kiinni lapsesta, jos lapsi sekavan tai uhkaavan käyttäytymisensä perusteella todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita ja kiinnipitäminen on lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden välittömän vaarantumisen vuoksi taikka omaisuuden merkittävän vahingoittamisen estämiseksi välttämätöntä.

Eristäminen:

Lapsi saadaan eristää laitoksen muista lapsista, jos hän käyttäytymisensä perusteella on vaaraksi itselleen tai muille taikka jos eristäminen on muusta erityisen perustellusta syystä lapsen hengen, terveyden tai turvallisuuden kannalta välttämätöntä.

Hyvösen lastenkodissa on erillinen eristyshuone, jota voidaan käyttää turvalliseen eristämiseen.

Liikkumavapauden rajoittaminen:

Lapselle saadaan asettaa määräajaksi kielto poistua laitoksen alueelta, laitoksesta tai tietyn asuinyksikön tiloista.

Liikkumavapauden ajaksi tehdään suunnitelma, miten lapsi saa liikkua rajoitustoimenpiteen aikana. Rajoitustoimenpiteen aikana mahdollisuuksien mukaan lapselle tulee turvata tavalliseen elämään kuuluvat toiminnot kuten harrastustoiminta sekä retket. Lapsen oikeus perusopetukseen ja jatko-opintoihin on turvattava liikkumisvapauden rajoittamisen aikana.

Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen:

Jos lapsi on poistunut luvattomasti lastensuojelulaitoksesta tai ei palaa sinne ennalta sovitusti luvallisen poistumisen jälkeen, laitoksen on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin lapsen etsimiseksi ja palauttamiseksi laitokseen sekä ilmoitettava lapsen luvattomasta poissaolosta lapsen sijaishuollosta vastuussa olevalle viranomaiselle. Lapsen olinpaikan selvittyä laitoksen ja lapsen sijaishuollosta vastuussa olevan viranomaisen tulee yhteistyössä sopia lapsen kuljettamisesta takaisin laitokseen, ellei lapsi palaa laitokseen vapaaehtoisesti.

Lasta kuljettava henkilö saa tehdä lapselle henkilöntarkastuksen kuljetukseen käytettävässä autossa kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi lapsen hallussa olevat päihteet tai muut lapselle itselleen tai muille vaaralliset esineet saadaan ottaa kuljettamisen ajaksi lasta kuljettavan henkilön haltuun.

Lasta kuljettava henkilö saa kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi pitää lasta lyhytaikaisesti kiinni kuljetukseen käytettävässä autossa, jos lapsi sekavan tai uhkaavan

käyttäytymisensä perusteella todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita ja kiinnipitäminen on lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden välittömän vaarantumisen vuoksi välttämätöntä.

Erityinen huolenpito:

Erityisellä huolenpidolla tarkoitetaan sijaishuollossa olevalle 12 vuotta täyttäneelle lapselle lastensuojelulaitoksessa järjestettävää erityistä, moniammatillista hoitoa ja huolenpitoa, jonka aikana lapsen liikkumisvapautta voidaan hänen hoitonsa ja huolenpitonsa edellyttämässä laajuudessa rajoittaa.

4.2. Yleiset toimintatavat rajoitustoimenpiteiden aikana ja jälkeen

Kun rajoitustoimenpide on ohi, lapselle tarjotaan mahdollisuutta käydä läpi sen kulkua ja siihen johtaneita syitä turvallisen aikuisen kanssa lapsen ikätaso huomioiden.

Rajoitustoimenpiteestä tehdyt kirjaukset luetaan yhdessä lapsen kanssa. Tilanteesta luodaan turvallinen, että lapsi uskaltaa kertoa oman rehellisen näkemyksensä ja esittää mahdollista kritiikkiä rajoituksesta tai sen toteuttamisesta. Lapsen kanssa keskustellaan siitä, olisiko rajoitustoimenpiteen käyttö ollut vältettävissä. Samalla pohditaan yhdessä keinoja tulevaan arkeen.

Rajoituksen lapsikohtainen arviointi:

Lapsen kanssa tehdään yhdessä lapsikohtainen arviointi rajoitustoimenpiteen käytöstä. Arvio tehdään viipymättä heti kun lapsi kykenee ymmärtämään asian merkityksen. Arvioinnissa lapsen kanssa käydään läpi rajoitustoimenpiteeseen johtanut tilanne, rajoituksen tarve sekä perusteet lapsen asiakassuunnitelman mukaisesti, rajoituksen toteuttamistapa ja vaikuttavuus sekä toimenpiteeseen osallistuneen henkilöstön toiminta tilanteessa. Rajoitustoimenpide ja toteuttamistapa käydään läpi myös lapsen huoltajien kanssa, jollei se ole tarpeetonta tai mahdotonta.

4.3. Lapsen muutoksenhaku- ja valitusmahdollisuus rajoituspäätöksistä sekä muut oikeusturvakeinot

Rajoitustoimenpiteestä tehty päätös on tärkeä, koska sen tulee olla hyvin perusteltu ja turvata lapsen oikeuksien toteutumista. Tehdystä rajoituspäätöksestä tulee dokumentoida päivittäiskirjauksiin rajoituspäätöksen perustelut ja miten rajoitustoimenpide toteutetaan käytännössä. Rajoitustoimenpidepäätös annetaan lapselle ja toimitetaan huoltajille. Osa lastensuojelulain päätöksistä on muutoksenhaku kelpoisia. Rajoitustoimenpiteen läpikäynnin yhteydessä lapselle selvennetään muutoksenhaku- ja valitusoikeus sekä tarjotaan, että autetaan niiden tekemisessä. Rajoitustoimenpiteet joihin lapsi voi hakea muutosta ovat:

- yhteydenpidon rajoittaminen ja sen eri muodot
- aineiden ja esineiden haltuunotto
- lähetyksen luovuttamatta jättäminen
- liikkumavapauden rajoittaminen
- eristäminen
- erityinen huolenpito.

Oikeusturvakeinot

Mitä?	Miksi?	Kenelle?
 Oikaisuvaatimus	Viranomaisen tekemästä epätydyttävästä päätöksestä	Päätöksen tehneelle taholle
 Muistutus	Palvelun laadusta tai palvelussa saadusta kohtelusta	Sosiaalihuollon toimintayksikön vastuuhenkilölle tai sosiaalitoimen johtavalle viranhaltijalle
 Kantelu	Jos viranomainen tai vastaava taho on toiminut lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa hoitamatta	Valvontaviranomaiselle (esim. Valvira)
 Valitus	Viranomaisen päätöksestä tai etuudesta	Hallinto-oikeudelle

Ohjaajat kertovat lapsille oikeusturvakeinojen muodoista ja käyttämisestä. Ohjaajat auttavat lasta oikeusturvakeinojen kirjallisten selvitysten tekemisessä ja niiden lähettämässä.

Muistutus:

Muistutuksen voi tehdä, jos lastensuojelun palvelut eivät vastaa etuasi ja tarpeitasi. Muistutuksen voi tehdä myös huonosta kohtelusta, kuten esimerkiksi tilanteesta, jossa työntekijät ovat toimineet epäasiallisesti tai epäammatillisesti.

Muistutuksen voi tehdä laitoksen johtajalle tai johtavalle sosiaalityöntekijälle tai Helsingin kaupungin Kirjaamoon.

Kantelu:

Voit tehdä kantelun, jos epäilet, että lastensuojeluasiassasi on toimittu lainvastaisesti tai epäasianmukaisesti.

Kantelu tehdään oikeusasiamiehelle tai aluehallintovirastoon.

Valitus:

Voit yleensä hakea päätökseen muutosta eli valittaa päätöksestä, jos olet tyytymätön viranomaisen tekemään päätökseen jostain palvelusta tai etuudesta. Valituksen jälkeen viranomainen tutkii tehdyn päätöksen. Lastensuojeluasiat ovat hallintoasioita, joissa muutoksenhakuviranomaisena toimivat hallinto-oikeudet ja ylimpänä oikeusasteena korkein hallinto-oikeus.

4.4. Rajoitustoimenpiteiden ennaltaehkäisy Hyvösen lastenkodissa

Hyvösen lastenkodin työ perustuu luottamukseen ja vuorovaikutukseen aikuisten ja lasten välillä. Tätä ohjaavat lastensuojelulain määrittämät reunaehdot sekä vastuusosiaalityöntekijän laatima asiakassuunnitelma. Arkea ja vuotta rytmittävät kaikille lapsille laadittavat viikko-ohjelmat, kuukausiarviot sekä hoito- ja kasvatussuunnitelmat. Niin lapsia kuin heidän läheisiään tuetaan osallistumaan näiden laatimiseen. Ohjaajat

selvittävät lapselle ja heidän läheisilleen näiden tarkoituksen. Ohjaajat pyrkivät löytämään keinoja herättää lapsen sekä läheisten halu osallistua sekä sitoutua hoitoon ja uskoa muutokseen.

Lastenkoti on säännöllisessä yhteydessä lapsen vanhempiin, kouluun ja muihin yhteistyötahoihin. Omaohjaajat varaavat säännöllisesti aikaa hoidettavalle lapselleen. Lasten mielipidettä ja toiveita käsitellään niin lasten kokouksissa kuin henkilökunnankin kokouksissa, joita pidetään säännöllisesti. Lasta kuullaan päivittäin arjen pienissä ja isoissa asioissa.

5. Lasten ja hoitohenkilökunnan turvallisuus Hyvösen lastenkodissa

Hyvönen on turvallinen ympäristö niin lapselle kuin henkilökunnalle. Hyvösen lastenkodissa on turvallisuuden varmistamiseksi valvontakamera- ja henkilöhälytysjärjestelmä. Hyvönessä on toimiva paloturvallisuusjärjestelmä. Kaikki laitoksen työntekijät on perehdytetty järjestelmien toimintaan ja käyttöön. Turvallisuuteen ja sen varmistamiseen vastataan ennakoivalla ja riskejä arvioivalla työotteella.

Turvallisuutta varmistetaan säännöllisellä ja toimivalla tiedonsiirrolla. Päivittäin kokoontuvalla aamuraportilla päivitetään neljän osaston asiakas- ja henkilöstötilanne sekä mahdolliset poikkeukset arjessa. Vuorojen vaihtuessa tieto siirretään seuraavalle työvuorolle. Kirjalliseen raportointiin käytetään Apottijärjestelmää ja suullisessa raportoinnissa käytetään ISBAR menetelmää.

Tarvittaessa osastojen välillä tapahtuvaa yhteistyötä tiivistetään. Osastojen lisäresurssilla turvataan niin lasten kuin aikuistenkin turvallisuus. Tarvittavasta lisäresurssista päättää lastenkodin johtaja. Lisäresurssin tarpeen arvioi johtava ohjaaja yhteistyössä työryhmän kanssa.

Rajoitustoimenpiteiden aikana turvallisuuteen ja henkilöstöresurssin määrään kiinnitetään erityistä huomiota, jotta toimenpiteet toteutuvat lapsen oikeuksia kunnioittaen ja lapsen sekä työntekijöiden turvallisuutta varmistaen.

Johtava ohjaaja tai hänen määräämänsä työntekijä perehdyttää uudet työntekijät turvallisuuteen liittyviin käytäntöihin sekä arvoihin. Henkilökuntaa ohjataan turvallisuutta tukeviin koulutuksiin.

Johtava ohjaaja, lastenkodin johtaja tai psykologi käy henkilöstön kanssa mahdolliset uhka- ja väkivaltatilanteet läpi välittömästi

tai heti kun se on mahdollista. Hyvösen lastenkodin henkilöstöön kuuluu useita Hetipurkukoulutuksen käyneitä työntekijöitä. Kaikista turvallisuuspoikkeamista tehdään virallinen ilmoitus. Henkilöstö ohjataan tarvittavan hoidon piiriin.

Kaikki lapsiin liittyvät uhka- ja vaaratilanteet käydään läpi mukana olleiden lasten kanssa. Tarvittaessa tapauksesta tehdään SPro- tai HaiPro -ilmoitus.

Turvallisen ympäristön luomisessa ensisijaisena nähdään yhteistyö niin Hyvösessä asuvien lasten kuin siellä työskentelevien aikuisten välillä. Avoin ilmapiiri ja **hyvä kohtelu** varmentavat turvallisuutta ja sen tunnetta Hyvösessä.

6. LASTEN TURVALLISUUSOHJE

INFO

- ✓ Hyvösessä on hälytysjärjestelmä. Hälytyksen tullessa osaston valotaulusta lähtee hälytysääni. Hälytyksen sattuessa noudata aikuisen ohjeita.
- ✓ Hyvösessä on kameravalvonta kaikilla sisäänkäynneillä.
- ✓ Osastosi veitset ja muut terävät välineet säilytetään lukkojen takana turvallisuussyistä.
- ✓ Huoneesi ovi on paloturvallinen, joka rajaa palon leviämistä.
- ✓ Osastollasi on kaksi hätäpoistumistietä. Kysy aikuiselta missä ne sijaitsevat.

UHKA- JA VAARATILANNE

- ✓ Toisen nuoren riehussa osastolla tai tilanteen muuten ollessa uhkaava, mene huoneeseesi ja laita ovi kiinni. Odota aikuisilta jatko-ohjeita.
- ✓ Jos osaston aikuinen ei ole paikalla tai on loukkaantunut/satuttanut itsensä, pyydä apua muilta osastoilta tai muulta aikuiselta. Hätätilanteessa voit painaa aikuisen hälytyspainiketta.

TULIPALO

HÄTÄNUMERO 112

OSOITE:

MYRSKYLÄNKUJA 1

ENNALTAEHKÄISY

- ✓ Tulta ei saa tehdä sisätiloissa.
- ✓ Tupakointi on kielletty Hyvösen alueella.
- ✓ Pidä huoli, että huoneestasi on esteetön kulku ovellesi.
- ✓ Poistuessasi huoneestasi sammuta valot, sähkölaitteet. Sulje myös ikkuna ja ovi lähtiessäsi.
- ✓ Kokattuasi muista, että liesi/uuni on pois päältä ja liedon ympäristö on siisti.

PALOHÄLYTYKSEN SOIDESSA

- ✓ Noudata aikuisten ohjeita
- ✓ Jos tulipalo estää poistumisen huoneestasi, sulje ovi ja riko ikkuna. Huoneesi ovi on paloturvallinen.

- ✓ Poistumistilanteessa kokoonnutaan aikuisten johdolla pihan urheilukentälle. Älä poistu kentältä ilman aikuisen lupaa ja kuuntele ohjeita.

**JOS HAVAITSET TURVALLISUUTTA VAARANTAVIA TEKIJÖITÄ,
NIIN ILMOITA VÄLITTÖMÄSTI AIKUISELLE!**